

Stredoeurópsky fond fondov (CEFoF): nová príležitosť pre financovanie rastu slovenských malých a stredných podnikov

Odbor finančných nástrojov a medzinárodných inštitúcií | Bratislava | 29.1.2018

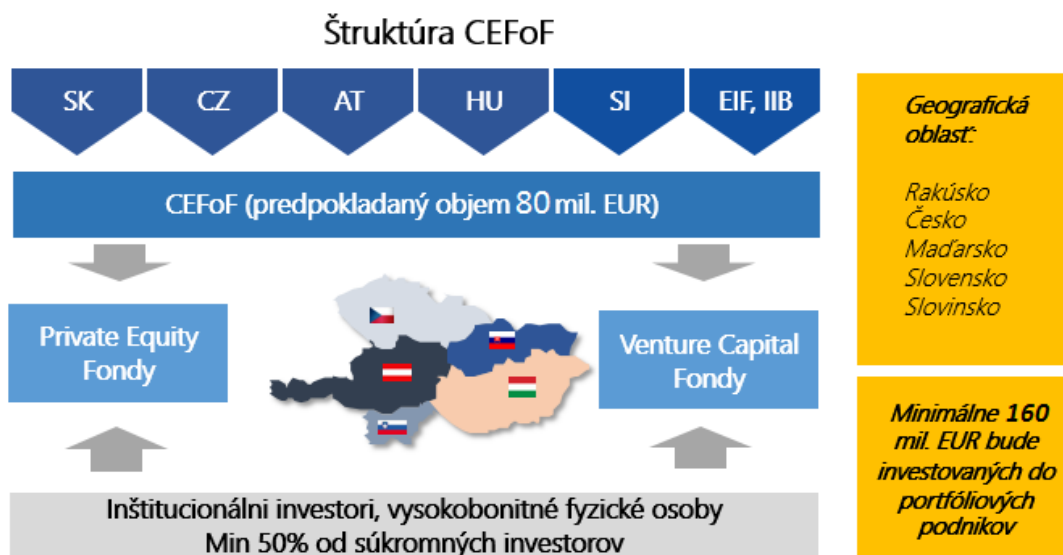
Malé a stredné podniky (MSP) na Slovensku potrebujú pre svoj ďalší rast finančné zdroje. V tradičnom modeli môžu podniky využívať vlastné zdroje, prípadne externé financovanie, najčastejšie v podobe bankového úveru. V posledných rokoch sa však dostáva aj na Slovensku do popredia fenomén kapitálových investícií do podnikov pod názvom venture capital (VC) a private equity (PE), ktorý otvára nové možnosti financovania ich rastu.

Napriek nespornému vzostupu tohto typu financovania však Slovensko zaostáva za ostatnými krajinami EÚ. Úlohou štátu je preto aktívna podpora a napomáhanie ďalšiemu rozvoju MSP aj prostredníctvom podpory rozvoja VC a PE trhu. Ministerstvo financií SR aktívne podporuje návratné formy využívania eurofondov, resp. verejných prostriedkov, a to prostredníctvom finančných nástrojov. Na tento účel bola pod Slovenskou záručnou a rozvojovou bankou založená dcérska spoločnosť SZRB Asset Management (SZRB AM), ktorej hlavným cieľom je rozvíjať a spravovať finančné nástroje, vrátane nástrojov kapitálových investícií do MSP.

Práve SZRB AM je hlavným investorom zastupujúcim Slovensko v projekte regionálneho investičného fondu v spolupráci s Európskym investičným fondom (EIF), ale aj s Rakúskom, Českom, Maďarskom, Slovinskom a Medzinárodnou investičnou bankou. Na základe modelu z pobaltských krajín, kde veľmi úspešne funguje Baltický inovačný fond, sa tak v našom regióne zakladá Stredoeurópsky fond fondov (Central Europe Fund of Funds – CEFoF), ktorý má v pláne mobilizovať minimálne okolo 160 miliónov EUR.

Čo je CEFoF?

CEFoF je regionálny fond fondov spravovaný EIF, ktorý bude v regióne strednej Európy investovať do indikatívne 5 až 8 VC a PE fondov. Po tom ako EIF vyberie a investuje do VC a PE fondov, tieto budú následne investovať do vlastného imania malých a stredných podnikov s rastovým potenciálom. Ich cieľom a biznis modelom je, aby tieto podniky, v ktorých budú mať podiel, čo najviac vyrástli a po určitom období budú chcieť svoj podiel v nich predať aj so ziskom. Vzhľadom na to, že investícia CEFoF do akéhokoľvek fondu je obmedzená na maximálne 50% veľkosti fondu, každý správca fondu by mal prilákať dodatočné súkromné financovanie. CEFoF má štvorročné investičné obdobie do konca roka 2021 a s prostriedkami vo výške približne 80,3 mil. eur pritiahne dodatočné prostriedky súkromných investorov minimálne v rovnakom objeme. Celkovo tak objem investícií určených pre príslušné podniky dosiahne úroveň minimálne okolo 160 mil. eur, na základe skúseností z Baltického investičného fondu to môže byť aj oveľa viac.



Pozn. Účasť Maďarska ako investora ešte nie je definitívne potvrdená.

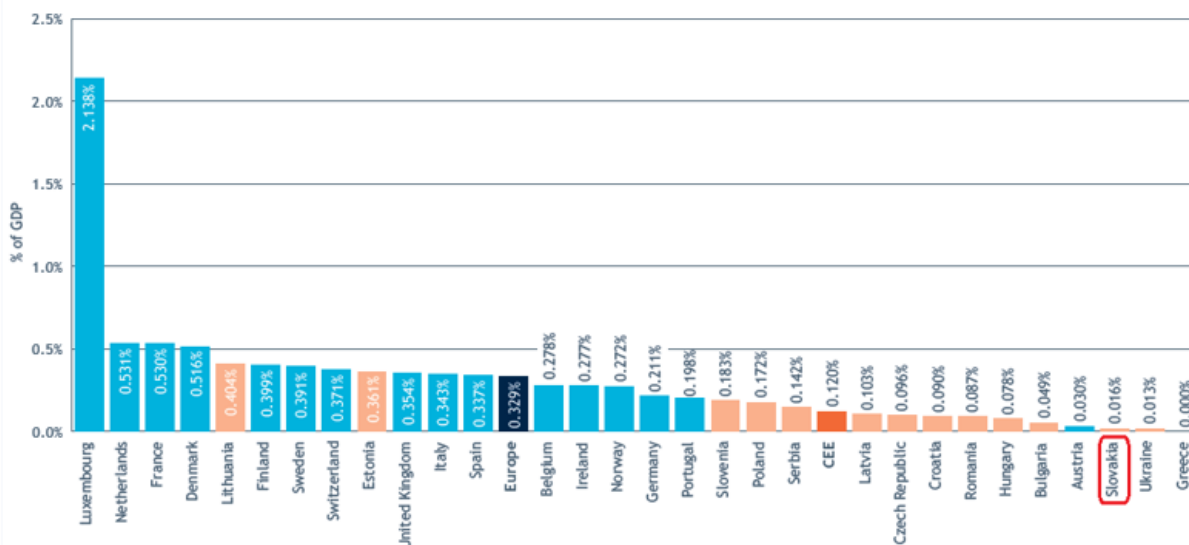
Slovenskú republiku bude ako investor zastupovať SZRB AM, prostredníctvom ktorého sa vloží do CEFoF príspevok vo výške 10 mil. eur. Príspevok bude financovaný predovšetkým z revolvingových prostriedkov programu JEREMIE. Ide tak o prvé opätovné využitie prostriedkov na finančné nástroje z programového obdobia 2007-2013, ktoré už boli raz použité na podporu MSP a vrátili sa.

Dôvody zapojenia Slovenska do CEFoF

Jedným z cieľov novovznikajúceho fondu fondov je zvýšiť úroveň kapitálových investícií do podnikov a prispieť tak k ich ďalšiemu rastu. Vo všeobecnosti pretrváva na Slovensku situácia, kedy banky kvôli chýbajúcej dostatočnej zábezpeke alebo rizikovosti projektu ponúknu úverové podmienky, ktoré nie sú pre firmy vyhovujúce. Podniky spravidla nemajú problém získať krátkodobé financovanie na prevádzku, výraznejší rast podnikov však banky nefinancujú. Pre podniky, ktoré nespĺnia podmienky získania bankového úveru sa tak otvára ďalšia alternatíva úveru v podobe VC a PE.

Trh s VC a PE na Slovensku momentálne ďaleko zaostáva za európskym priemerom. Ako je možné vidieť v grafe nižšie, PE investície, vyjadrené ako % HDP, sa napr. v Česku, Maďarsku a Slovensku pohybujú pod úrovňou 0,1 %, pričom Slovensko sa s 0,016 % radí na posledné priečky rebríčka v rámci celej Európy.

Figure 8: Private equity investments as a percentage of GDP, 2016 (by country of destination of investment)



Zdroj: Invest Europe – Central Eastern Europe Statistics 2016 – August 2017

CEFoF má v pláne vyplniť oblasť rastovej a rozvojovej fázy vývoja MSP, v ktorom tieto podniky potrebujú zabezpečiť prostriedky pre svoj ďalší rozvoj, expanziu, či transformáciu. Táto iniciatíva navyše umožňuje dosiahnuť kritickú veľkosť, ktorá je nevyhnutná na vytváranie dostatočných príjmov a prilákanie kvalitných investorských tímov a pomôže tak prekonať zaostávanie Slovenska v rozvoji VC a PE trhov. Investori môžu MSP poskytnúť okrem kapitálu aj svoj čas, skúsenosti, či kontakty a pomôcť mu tak obstáť v konkurencii na trhu a posunúť podnik ďalej.

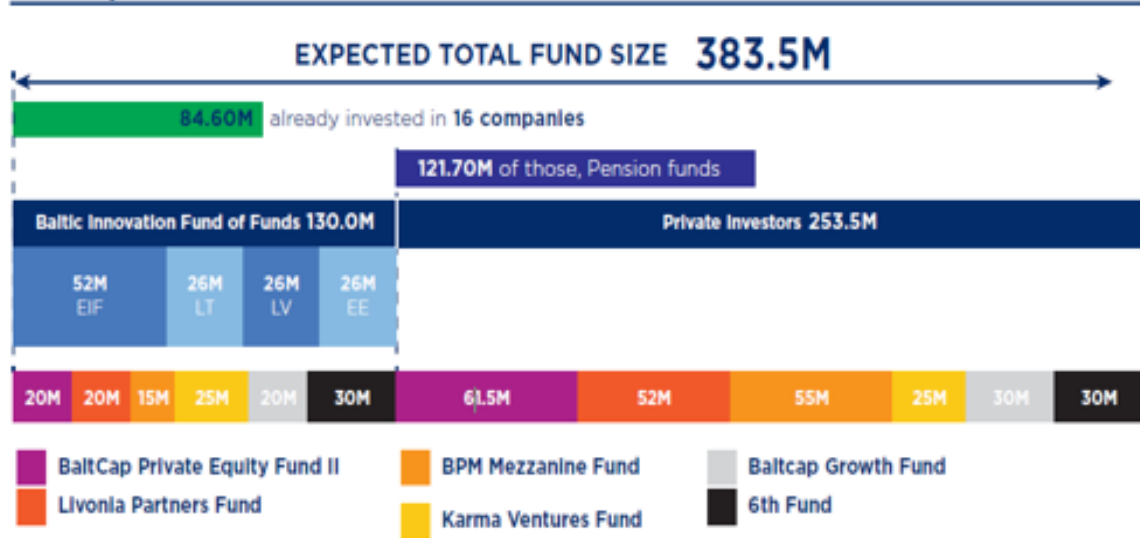
Cieľom tejto iniciatívy je ďalej rozvinúť model podnikania, ktorý spravuje prostriedky investorov a investuje ich do vlastného imania MSP a zároveň prináša know-how kvalitných VC a PE tímov, ktoré umožní týmto podnikom ďalej rásť. Tento model umožní prostredníctvom výstupu (alebo exitu) z takejto investície či už formou predaja alebo ďalšieho kola kapitalizácie zhodnotenie vložených prostriedkov. Regionálny charakter CEFoF zároveň umožňuje efektívnejšie získavanie finančných prostriedkov od súkromných investorov, ako aj širšie možnosti rastu prostredníctvom prepojenia na spoločnosti v iných štátoch, ale aj lepšie možnosti výstupu z investície.

Príklad zo zahraničia: Baltický inovačný fond

Podobný príklad fondu fondov pod správou EIF so zameraním na kapitálové investície do MSP môžeme nájsť v Pobaltí. Baltický inovačný fond (BIF) bol spustený v roku 2012 ako výsledok spolupráce EIF, Litvy, Lotyšska a Estónska. K investícii EIF vo výške 52 mil. eur prispel každý zo štátov sumou 26 mil. eur. Dohromady má takto BIF k dispozícii 130 mil. eur, ktoré by mali do konca investičného obdobia pritiahnúť ďalšie prostriedky súkromných investorov v objeme 253,5 mil. eur¹. Podľa dostupných dát sa očakáva, že fond takto mobilizuje zdroje pre investície do podnikov celkovo v objeme až 383,5 mil. eur. Cieľom BIF sú investície do investičných fondov, ktoré budú následne vyhľadávať inovatívne MSP a podniky so strednou kapitalizáciou s potenciálom rastu. Do konca mája 2017 financovanie BIF využilo 16 MSP v celkovom objeme 84,6 mil. eur.

¹ http://vca.lt/wp-content/uploads/2017/06/Market-Overview_2017.pdf

BIF capital structure (data as of end 2017 Q1 on companies)



Zdroj: Baltic Private Equity and Venture Capital Market, Market Overview: 2017